

Meramal Kecenderungan Keusahawanan dalam Kalangan Pelajar Berdasarkan Karakteristik Individu dan Pendidikan Keusahawanan

Predicting Entrepreneurial Intention among Students Based on Individual Characteristics and Entrepreneurship Education

Zulnaidi Yaacob¹, Mohd Kamil Mohd Salki²

^{1,2}*Pusat Pengajian Pendidikan Jarak Jauh, Universiti Sains Malaysia*
Email: zulnaidiyaacob@yahoo.com

Abstrak

Kajian ini bertujuan menentukan faktor kecenderungan keusahawanan dalam kalangan pelajar. Empat pemboleh ubah bersandar yang dikaji ialah lokus kawalan, sikap terhadap risiko, pengetahuan keusahawanan dan kemahiran keusahawanan. Dua pemboleh ubah pertama ialah pemboleh ubah karakteristik individu, manakala dua pemboleh ubah terkemudian ialah pemboleh ubah pendidikan keusahawanan. Data kajian telah dikutip menggunakan soal selidik daripada 86 orang pelajar sebuah kolej komuniti. Hasil analisis menunjukkan bahawa pengetahuan keusahawanan dan kemahiran keusahawanan merupakan dua faktor peramal yang signifikan kepada kecenderungan keusahawanan dalam kalangan responden. Justeru, kajian ini telah memperkaya literatur melalui laporan empirik yang menggunakan data pelajar dari kolej komuniti di Malaysia. Implikasi penemuan kajian ini ialah pihak pengurusan institusi pendidikan perlu mengintegrasikan elemen pendidikan keusahawanan dalam kurikulum sedia ada supaya pelajar mendapat pendidikan keusahawanan yang lebih menyeluruh dan praktikal.

Kata kunci: Kecenderungan keusahawanan, Pendidikan keusahawanan, Karakteristik individu, Lokus kawalan, Sikap terhadap risiko, Kemahiran keusahawanan

Abstract

This study aims to determine the factors of entrepreneurship intention among students. Four independent variables were investigated, namely locus of control, risk attitude towards risk, entrepreneurship knowledge and entrepreneurship skills. The first two variables were related to individual characteristics, while the last two variables were related to entrepreneurship education. The data of this study were collected using questionnaires from 86 students of community college. The findings indicated that entrepreneurship knowledge and entrepreneurship skills were significant predictors of entrepreneurship intention. Therefore, this study enriches the literature by presenting empirical report using data from students of community college in Malaysia. The study indicates that there is a need to integrate entrepreneurship education into existing curriculum to provide comprehensive and practical entrepreneurship education to students.

Keywords: *Entrepreneurship intention, entrepreneurship education, individual characteristics, locus of control, attitude towards risk, entrepreneurship skills.*

Pengenalan

Banyak negara membentuk polisi dan merangka program untuk meningkatkan penyertaan keusahawanan dalam kalangan rakyat, termasuklah Malaysia. Di Malaysia, peranan institusi pendidikan dalam mencapai matlamat ini terus diperkasa. Hal ini selari dengan keupayaan sektor pendidikan untuk menjadi penggerak kepada pembentukan masyarakat maju yang berdaya saing (Salleh, Rani & Latief, 2016). Kajian menunjukkan aktiviti keusahawanan memberi kesan positif ke atas pertumbuhan ekonomi negara yang dipacu oleh inovasi (Van Vuuren & Alemayehu, 2018). Selain masyarakat umum, fokus pembangunan bakat keusahawanan turut diberikan kepada golongan pelajar di institusi pengajian tinggi (Chea, 2015) termasuk pusat latihan teknikal.

Perhatian yang diberikan oleh banyak negara dalam memperkukuh agenda keusahawanan selari dengan keupayaan sektor keusahawanan dalam menyelesaikan cabaran ekonomi seperti masalah pengangguran (Salleh et al., 2016; Zani, Ahmad & Zakaria, 2016). Para pelajar yang tamat pengajian mempunyai pengetahuan dan kemahiran yang boleh dimanfaatkan untuk meningkatkan produktiviti negara. Seiring dengan keadaan pasaran kerja yang terhad termasuk dalam bidang seperti jurutera (Abbas, 2015), para lulusan ini mesti digalakkan agar menceburi diri dalam keusahawanan. Mereka tidak boleh mensasarkan matlamat mencari pekerjaan sebagai matlamat tunggal setelah tamat belajar. Jika hal ini terjadi, para lulusan yang tidak mendapat pekerjaan yang sesuai daripada majikan dalam negara berkemungkinan akan berhijrah ke luar negara. Keadaan ini akan memberikan kerugian kepada negara kerana berlakunya pengaliran tenaga mahir ke luar negara, sedangkan pendidikan mereka turut dibiayai melalui cukai yang dibayar oleh rakyat. Oleh itu, usaha untuk meningkatkan bilangan lulusan pengajian tinggi yang berminat terhadap keusahawanan perlu dipergiat.

Keperluan untuk meningkatkan bilangan lulusan pengajian tinggi yang menjadi usahawan telah dibahaskan dalam literatur (Zani et al., 2016). Justeru, pelajar merupakan antara subjek kajian yang paling mendapat perhatian dalam literatur. Namun kesimpulan literatur tentang faktor yang dapat meningkatkan kecenderungan pelajar terhadap keusahawanan didapati belum konklusif. Sebagai contoh, kajian oleh Barba-Sanchez dan Atienza-Sahuquillo (2018) merumuskan bahawa literatur melaporkan penemuan yang tidak konsisten, malahan bertentangan berkaitan kesan pembolehubah latihan keusahawanan terhadap kecenderungan individu untuk memulakan perniagaan. Hal ini mendapati bahawa kajian baharu perlu dilakukan untuk menyempitkan jurang literatur dan seterusnya literatur keusahawanan dapat diperkukuh. Keperluan untuk melakukan lebih banyak kajian ini juga berkait dengan pertumbuhan literatur keusahawanan yang menunjukkan pelbagai model peramalan kecenderungan keusahawanan dibahaskan mengikut pelbagai teori dan perspektif ilmu. Hal ini menyebabkan terdapat senarai panjang faktor peramal kecenderungan keusahawanan dalam literatur, termasuklah faktor yang menjadi fokus kajian ini, iaitu lokus kawalan, sikap terhadap risiko, pengetahuan keusahawanan dan kemahiran keusahawanan.

Kajian kecenderungan keusahawanan yang merupakan pendekatan praktikal dalam meneliti kelakuan keusahawanan (Zhang & Cain, 2017) begitu signifikan kepada institusi pengajian tinggi (Zani et al., 2016) untuk membangunkan pendidikan keusahawanan yang berkesan. Hal ini turut melibatkan institusi latihan teknikal yang mengabungkan kurikulum keusahawanan dan teknikal kepada para pelajar (Salleh et al., 2016). Hal ini demikian kerana institusi pendidikan merupakan medium yang sesuai untuk tindakan intervensi bagi membentuk karakteristik individu yang diperlukan untuk menjadi usahawan yang kompetitif. Banyak institusi pengajian yang memberi perhatian terhadap pendidikan keusahawanan sama ada melalui penetapan kursus keusahawanan sebagai kursus wajib atau aktiviti keusahawanan di luar dewan kuliah. Malahan, institusi pendidikan melakukan anjakan ke atas peranan unit sokongan kerjaya dengan melebarkan fungsi kepada menyediakan khidmat sokongan untuk menceburi keusahawanan (Crum & Chen, 2015), berbanding keadaan sebelumnya, iaitu institusi pendidikan memberi tumpuan utama terhadap persediaan pelajar untuk mencari pekerjaan.

Namun, kebanyakan pembangunan ekosistem keusahawanan di institusi pendidikan memberi perhatian besar ke atas aspek pengetahuan dan kemahiran keusahawanan melalui aktiviti seperti seminar, latihan berniaga, sandaran di industri atau pertandingan rancangan perniagaan. Program ini dapat meningkatkan pengetahuan dan kemahiran keusahawanan mereka, namun ia tidak mencakupi dengan baik untuk menjamin pembinaan karakteristik keusahawanan pelajar. Oleh itu, program intervensi keusahawanan mesti juga perlu memberi penekanan kepada hal yang boleh meningkatkan karakteristik keusahawanan pelajar seperti melahirkan pelajar yang mempunyai lokus kawalan yang tinggi dan berani mengurus risiko perniagaan dan. Selain menilai pengetahuan keusahawanan dan kemahiran mengurus perniagaan, kajian yang dijalankan ini turut menilai karakteristik keusahawanan dari segi lokus kawalan dan sikap terhadap risiko.

Kajian tentang kecenderungan keusahawanan telah diselidiki dari pelbagai perspektif ilmu termasuk ekonomi, psikologi, keusahawanan dan pengurusan. Malahan literatur keusahawanan turut diintegrasikan dengan bidang psikologi sosial (Fayolle & Linan, 2014). Persoalan tentang faktor yang mendorong individu menjadi usahawan telah lama menjadi persoalan kajian yang cuba dijawab oleh pengkaji. Jawapan kepada persoalan ini seperti yang dilaporkan dalam literatur bersifat pelbagai, namun masih belum menemui titik persetujuan tunggal. Walaupun Teori Peristiwa oleh Shapero dan

Sokol serta Teori Tingkah Laku Terancang oleh Azjen merupakan dua arah aliran utama dalam kajian kecenderungan keusahawanan, Barba- Sanchez dan Atienza-Sahuquillo (2018) telah melaporkan bahawa kedua-dua arah pemikiran ini menerima kritikan. Hal ini menyebabkan wujud kajian dalam aliran alternatif yang meneroka pemboleh ubah baharu dalam mengenal pasti faktor kecenderungan keusahawanan. Hal ini akan dipenuhi dalam kajian ini dengan meneliti faktor kecenderungan keusahawanan tanpa menggunakan kerangka kedua-dua teori berkenaan tetapi meneroka kemungkinan ada pemboleh ubah baharu pada peringkat individu dengan mengambil kira peranan pendidikan keusahawanan. Oleh itu, kajian ini menepati dua daripada pendekatan konseptual kajian kecenderungan keusahawanan yang dinyatakan oleh Fayolle dan Linan (2014).

Semakin banyak kajian ke atas faktor individu menjadi usahawan dilakukan, literatur semakin berkembang dengan melaporkan penemuan baharu yang seterusnya mewujudkan persoalan baharu. Oleh itu, kajian ini meneliti kembali faktor kecenderungan keusahawanan dalam kalangan pelajar di pusat latihan teknikal dengan meneliti karakteristik peribadi usahawan yang dibahaskan dalam literatur. Kajian ini memperkaya literatur kerana kajian tersebut mewakili sebahagian kecil kajian kecenderungan keusahawanan dalam kalangan pelajar pusat latihan teknikal. Sebahagian besar literatur membentangkan bukti empirik tentang kecenderungan keusahawanan dalam kalangan pelajar universiti (Salleh et al., 2016).

Walaupun kajian ini bukan bertujuan menghasilkan model definitif dalam meramal model kecenderungan keusahawanan, model kajian ini dapat menambah bilangan kajian ke atas faktor keusahawanan dalam kalangan pelajar. Maka, pernyataan masalah yang dikemukakan dalam kajian ini ialah keupayaan karakteristik keusahawanan yang ada pada individu untuk meramal kecenderungan keusahawanan individu merupakan isu yang belum diselidiki sepenuhnya oleh literatur. Selain daripada itu, kajian ini menentangi pemasalahan berkaitan kegiatan keusahawanan yang belum berada pada tahap yang baik, malahan situasi di negara membangun memerlukan lebih perhatian kerana jurang kualiti aktiviti keusahawanan antara negara maju dan membangun merupakan polemik masa kini yang berlanjutan untuk sekian lama, malahan kian melebar (Van Vuuren & Alemayehu, 2018). Di samping kecenderungan pelajar di Malaysia terhadap pekerjaan bergaji tetap adalah lebih tinggi berbanding menjadi usahawan (Sarif & Amran, 2006), tahap kecenderungan keusahawanan mereka masih berada pada tahap rendah (Nasharudin & Harun, 2010). Situasi ini merupakan refleksi kepada pencarian jawapan kepada faktor kecenderungan keusahawanan sebagai lompong literatur yang masih perlu diberi perhatian.

Selari dengan latar belakang kajian yang dibincangkan, objektif kajian ini ialah menentukan hubungan antara pengetahuan keusahawanan, kemahiran keusahawanan, lokus kawalan dan sikap terhadap risiko terhadap kecenderungan keusahawanan.

Literatur

Kecenderungan keusahawanan merupakan konstruk tumpuan dalam literatur berkait penglibatan bakal usahawan dalam keusahawanan dan konstruk ini dijangka akan terus menerima perhatian daripada pengkaji akan datang (Thompson, 2009). Sebagai satu konsep pula, kecenderungan keusahawanan menerangkan tentang niat individu untuk melibatkan diri dalam keusahawanan pada masa hadapan, iaitu satu keputusan yang dibuat secara sedar sama ada berupa harapan, keinginan atau hasrat (Peng et al., 2012) untuk menubuhkan perniagaan baharu (Salleh et al., 2016). Hal ini berlaku sekiranya individu tersebut mempunyai keupayaan dalam mengenal pasti peluang perniagaan yang wujud (Barazandeh, Parvizian, Alizadeh & Khosravi, 2015). Aktiviti keusahawanan yang dimaksudkan ialah memiliki perniagaan sendiri untuk menyelesaikan pemasalahan masyarakat yang khusus dengan menawarkan penyelesaian yang inovatif supaya dapat menambah nilai kepada produk yang sedia ada di pasaran. Dalam mendorong penglibatan keusahawanan yang lebih banyak pula, institusi pendidikan boleh memainkan peranan yang sangat besar (Chea, 2015) selari dengan tumpuan yang diberikan oleh kerajaan Malaysia (Zani et al., 2016) yang menyatakan dengan jelas agenda keusahawanan sebagai komponen penting dalam kerangka pendidikan tinggi Malaysia.

Kajian oleh Lucky dan Ibrahim (2014) telah mengesahkan bahawa persekitaran tidak mempengaruhi kecenderungan individu terhadap keusahawanan melalui satu kajian yang dibuat ke atas para pelajar di sebuah universiti. Hal ini membuka kepada kebarangkalian tentang kesan

pendidikan keusahawanan dan karakteristik individu dalam mempengaruhi niat keusahawanan. Seperti dilaporkan dalam kajian oleh Mohamadi, Ahamadi dan Jahromi (2011), faktor karakteristik personaliti merupakan faktor yang boleh mendorong penyertaan individu dalam keusahawanan, lebih penting berbanding dengan faktor persekitaran atau institusi. Karakteristik personaliti ini dibahagikan kepada dua struktur, iaitu struktur kemahiran dan struktur personaliti seperti yang menjadi fokus kajian ini. Struktur kemahiran yang diteliti dalam kajian ini ialah pengetahuan keusahawanan dan kemahiran keusahawanan, manakala struktur personaliti yang diteliti ialah sikap terhadap risiko dan lokus kawalan.

Kepentingan struktur kemahiran dalam mendorong keusahawanan dalam kalangan pelajar menyebabkan institusi pengajian tinggi di Malaysia menjadikan keusahawanan sebagai kursus teras yang wajib diikuti oleh semua para pelajar. Seperti dilaporkan dalam kajian lepas, kurikulum keusahawanan mempunyai peranan signifikan dalam usaha meningkatkan kecenderungan keusahawanan dalam kalangan pelajar (Keat, Selvarajah & Meyer, 2011; Mustapha & Selvaraju, 2015; Pihie & Bagheri, 2011). Selain daripada pengetahuan keusahawanan yang diperoleh melalui pembelajaran dalam kelas, kemahiran keusahawanan diberikan kepada pelajar melalui peluang menjalankan perniagaan semasa masih bergelar pelajar. Hal ini turut disokong oleh pihak kerajaan melalui Suruhanjaya Syarikat Malaysia yang memberikan insentif bayaran pendaftaran perniagaan percuma kepada para pelajar. Keberkesanan adunan aktiviti di dalam kelas dan aktiviti di luar kelas untuk menggalakkan kecenderungan keusahawanan dalam kalangan pelajar telah dikaji oleh Zaki, Tajuddin dan Asmui (2016). Dalam kajian tersebut, pengkaji merumuskan bahawa aktiviti amali keusahawanan melalui Hari Perniagaan yang memberikan peluang pelajar menjalankan aktiviti perniagaan telah meningkatkan minat para pelajar terhadap keusahawanan. Oleh itu, kemahiran keusahawanan menjadi elemen penting dalam menggalakkan kecenderungan keusahawanan kepada pelajar, dan tidak mencukupi jika pelajar sekadar didedahkan dengan pengetahuan keusahawanan.

Oleh yang demikian, pengetahuan keusahawanan dan kemahiran keusahawanan merupakan salah satu pemboleh ubah tidak bersandar yang dikaji dalam kajian ini dalam meramal kecenderungan keusahawanan. Hal ini dapat mengembangkan skop kajian daripada hanya tertumpu kepada faktor pengetahuan keusahawanan kerana kajian lepas menunjukkan bahawa kecenderungan keusahawanan dalam kalangan pelajar masih belum memuaskan walaupun banyak kursus keusahawanan telah didedahkan dengan tujuan memberikan mereka pengetahuan keusahawanan telah diperkenalkan di institusi pengajian (Nasharudin & Harun, 2010). Institusi pengajian perlu memberi penekanan kepada aspek praktis perniagaan dan tidak terbatas kepada teori sahaja (Iglesias-Sanchez, Jambrino-Maldonado, Velasco & Kokash, 2016). Pengetahuan keusahawanan dan kemahiran keusahawanan merupakan dua dimensi penting dalam meramal kecenderungan keusahawanan individu (Pilus, Saadan, Aman & Nazarudin, 2012). Pengetahuan dan kemahiran keusahawanan, walaupun merupakan konsep yang saling berhubungan, tetapi telah disahkan dalam literatur sebagai konstruk yang terpisah dan berbeza (Nawang, Saat, Ahmad & Mamat, 2015). Dalam kajian tersebut, Nawang et al. (2015) melaporkan bahawa kemahiran keusahawanan merupakan faktor peramal kecenderungan keusahawanan yang signifikan, tetapi tidak untuk pengetahuan keusahawanan. Dalam kata lain, individu yang mempunyai pengetahuan keusahawanan sahaja belum memadai untuk mendorong mereka menceburi keusahawanan. Sebaliknya, mereka yang berkemahiran keusahawanan akan cenderung untuk bergelar usahawan. Namun kesan pengetahuan keusahawanan dan kemahiran keusahawanan terhadap kecenderungan keusahawanan masih memerlukan kajian selanjutnya kerana dalam kajian yang diteliti oleh Barba-Sanchez dan Atienza-Sahuquillo (2018) melaporkan bahawa latihan keusahawanan tidak mempunyai pengaruh signifikan terhadap kecenderungan keusahawanan dalam kalangan pelajar kejuruteraan.

Berdasarkan ulasan kritis terhadap literatur, hipotesis berkaitan hubungan pengetahuan keusahawanan dan kemahiran keusahawanan dengan kecenderungan keusahawanan seperti berikut dapat diusulkan:

- H1: Terdapat hubungan antara pengetahuan keusahawanan dan kecenderungan keusahawanan
- H2: Terdapat hubungan antara kemahiran keusahawanan dan kecenderungan keusahawanan

Individu juga terdorong menjadi usahawan kerana mempunyai lokus kawalan yang tinggi. Individu yang mempunyai lokus kawalan yang tinggi ialah individu yang yakin bahawa mereka dapat

menguasai sesuatu keadaan dan mengambil tindakan yang tepat terhadap sesuatu perkara (Popescu, Bostan, Robu, Maxim & Diaconu, 2016) Usahawan memerlukan lokus kawalan yang tinggi kerana usahawan perlu berani membuat keputusan sendiri, menguasai persaingan serta mengetuai satu pasukan kerja ke arah pencapaian matlamat perniagaan (Masruki, Zakaria, Dali, Nordin & Salikin, 2012). Dalam satu kajian lain, Gurol dan Atsan (2006) turut menemui hubungan signifikan antara lokus kawalan dengan kecenderungan keusahawanan, iaitu responden yang mempunyai lokus kawalan yang tinggi adalah lebih cenderung terhadap keusahawanan. Namun demikian, kajian lain menemui dapatan yang berbeza. Misalnya Gurel, Altinay dan Daniele (2010) mendapati kecenderungan untuk menubuhkan perniagaan tidak mempunyai hubungan signifikan dengan lokus kawalan responden dalam kajian mereka.

Berdasarkan ulasan kritis ke atas literatur, justeru hipotesis berikut diusulkan:

H3: Terdapat hubungan antara lokus kawalan dan kecenderungan keusahawanan

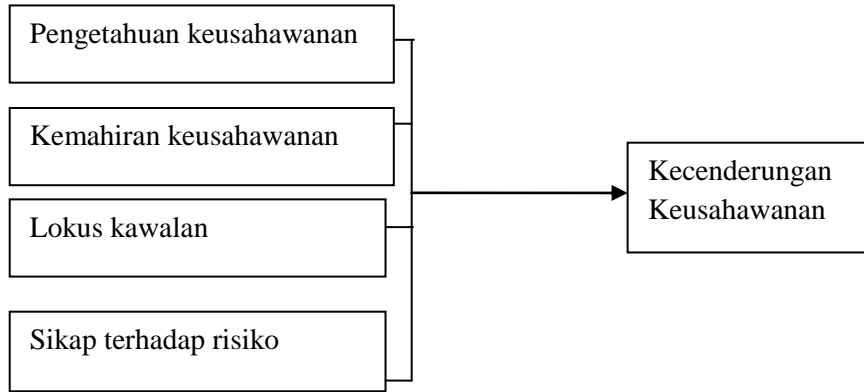
Dalam struktur personaliti seorang usahawan, lokus kawalan dan sikap terhadap risiko merupakan antara ciri keusahawanan yang mustahak (Nasharudin & Harun, 2010). Oleh sebab keusahawanan merupakan satu aktiviti yang berisiko, sikap terhadap risiko merupakan salah satu karakteristik yang ketara dalam kalangan usahawan berbanding dengan individu dalam profesion yang bekerja dengan pendapatan tetap (Cromie, 2000). Sikap terhadap risiko yang boleh dinilai pada seorang bakal usahawan termasuklah individu menyedari bahawa menubuhkan perniagaan merupakan aktiviti yang berisiko seperti risiko kerugian (Nabi & Linan, 2013) atau risiko untuk mendapat sokongan daripada ahli keluarga. Dalam satu kajian yang menilai hubungan antara sikap positif terhadap keusahawanan, salah satu komponen sikap tersebut ialah berkait risiko, mendapati bahawa sikap keusahawanan mempengaruhi kecenderungan keusahawanan (Samsudin, Jalil, Wahid, Yahaya & Jizat, 2016). Oleh sebab kajian tersebut tidak meneliti peranan sikap terhadap risiko secara khusus, maka kesimpulan tentang peranan sikap terhadap risiko bersifat hipotetikal. Namun demikian, banyak kajian lain merumuskan bahawa individu yang mempunyai sikap positif terhadap pengambilan risiko mempunyai kecenderungan yang tinggi untuk menjadi usahawan (Gurel et al., 2010; Gurol & Atsan, 2006; Popescu, et al., 2016; Tunggak & Ahmed, 2015). Hal ini turut disahkan oleh Zani et al., (2016) yang melaporkan bahawa darjah kesanggupan individu mengambil risiko adalah peramal yang baik terhadap kecenderungan keusahawanan. Namun demikian, hal ini tidak bermakna bahawa usahawan merupakan individu yang mesti berani berhadapan dengan risiko tinggi. Malahan Do Paco, Ferreira, Raposo dan Rodrigues (2011) melaporkan bahawa individu yang mempunyai sikap positif terhadap pengambilan risiko yang tinggi tidak mempengaruhi kecenderungan mereka untuk terlibat dalam keusahawanan. Penemuan Do Paco et al. (2011) menyokong Zhang dan Cain (2017) yang merumuskan bahawa literatur mempunyai bukti yang berbeza dan bercanggah tentang perhubungan antara sikap terhadap risiko dan kecenderungan keusahawanan.

Berdasarkan perbincangan di atas, maka hipotesis berikut dijanakan:

H4: Terdapat hubungan antara sikap terhadap risiko dan kecenderungan keusahawanan

Model Kajian

Berdasarkan objektif kajian dan pernyataan hipotesis, Rajah 1 menunjukkan model kajian yang dibangunkan untuk kajian ini.

Rajah 1 Kerangka konseptual kajian

Metodologi

Populasi kajian ini terdiri daripada 120 orang pelajar tahun akhir di sebuah kolej komuniti. Kajian ini mengaplikasikan kaedah bancian dalam memilih semua 120 pelajar tahun akhir untuk dilibatkan dalam pengedaran soal selidik. Kelulusan daripada Pengarah kolej komuniti berkenaan diperolehi terlebih dahulu sebelum proses edaran soal selidik dimulakan. Edaran soal selidik dilakukan semasa aktiviti pengajaran dan pembelajaran berlaku dengan mendapat keizinan daripada setiap pensyarah berkenaan. Daripada sejumlah 120 borang soal selidik yang diedarkan, hanya 86 borang soal selidik dikembalikan dengan lengkap dan boleh digunakan untuk analisis selanjutnya. Selain analisis data secara deskriptif, ujian regresi juga digunakan untuk menguji hipotesis kajian.

Instrumen kajian telah diubah suai daripada literatur seperti Nabi & Linan (2013), Popescu *et al.* (2016), Schjoedt dan Shaver (2012), Thompson (2009), Zhang dan Cain (2017). Dalam kajian Mustapha dan Selvaraju (2015), pendidikan keusahawanan diukur dengan menggunakan gred peperiksaan sebagai proksi. Tunggak dan ahmed (2015) menggunakan pendekatan kekerapan latihan sebagai ukuran proksi untuk pengetahuan dan kemahiran keusahawanan. Namun dalam kajian ini, pendekatan yang lebih kukuh diambil dengan menggunakan item-item bagi mengukur kedua-dua aspek pengetahuan dan kemahiran keusahawanan yang diperolehi dari pendidikan keusahawanan yang diikuti. Setiap pemboleh ubah diwakili oleh beberapa item seperti ditunjukkan dalam Jadual 1. Setiap pernyataan item diukur dengan skala lima Likert, iaitu 1 untuk sangat tidak setuju sehingga 5 untuk sangat setuju.

Jadual 1 Pembentukan instrumen kajian

Pembolehubah	Bilangan Item	Operasional
Pengetahuan keusahawanan	6	Pengetahuan yang dimiliki berkaitan perniagaan, undang-undang berkaitan, operasi, kewangan dan keseluruhan operasi (Nawang <i>et al.</i> ,2016)
Kemahiran keusahawanan	6	Kemahiran yang dimiliki dalam merancang, mengurus dan mengendalikan hal ehwal perniagaan (Nawang <i>et al.</i> , 2016)
Lokus kawalan	6	Keupayaan dan keyakinan individu dalam mengawal keputusan hasil dari sesuatu tindakan yang diambil (Schjoedt & Shaver, 2012)
Sikap terhadap risiko	4	Kesanggupan individu menjadi usahawan sebagai keputusan

Pembolehubah	Bilangan Item	Operasional
		yang berisiko dan risiko kerugian dalam perniagaan (Nabi & Linan, 2013)
Kecenderungan keusahawanan	4	Ketetapan tentang tindakan yang diambil untuk memulakan perniagaan dalam jangka masa di hadapan (Thompson, 2009)

Bagi menilai tahap konsistensi dalaman ke atas instrumen kajian yang digunakan, nilai Cronbach Alpha telah disemak seperti dilaporkan dalam Jadual 2. Jadual di bawah menunjukkan nilai Cronbach Alpha bagi semua konstruk adalah melebihi skor 0.70 kecuali bagi konstruk sikap terhadap risiko yang mempunyai skor 0.518. Walaupun skor melebihi 0.70 merupakan skor tahap kebolehpercayaan yang baik, skor melebihi 0.50 sudah boleh diterima sebagai bukti konstruk mempunyai tahap kebolehpercayaan yang sederhana (Hinton, Brownlow, McMurray & Cozrns, 2004).

Jadual 2 Ujian kebolehpercayaan

Pembolehubah	Item Yang Digugurkan	Cronbach Alpha
Pengetahuan keusahawanan	-	0.722
Kemahiran keusahawanan	1	0.837
Lokus kawalan	-	0.821
Sikap terhadap risiko	-	0.518
Kecenderungan keusahawanan	-	0.965

Analisis Deskriptif

Jadual 3 menunjukkan analisis deskriptif ke atas data kajian. Bilangan responden perempuan adalah lebih tinggi daripada bilangan responden lelaki, iaitu seramai 47 orang atau 54.7 peratus daripada keseluruhan 86 orang responden. Kajian Abbas (2015) mendapati bahawa tidak wujud perbezaan tahap kecenderungan keusahawanan antara gender. Selain daripada gender, Lacap (2017) mendapati bahawa umur bukan faktor perbezaan kecenderungan keusahawanan. Dalam kajian ini, majoriti daripada responden, iaitu seramai 80 orang (93%) merupakan responden yang berumur dalam lingkungan 18 hingga 25 tahun. Dari segi bidang pengajian, seramai 61 orang (70.9%) mengikuti kursus dalam bidang teknikal, manakala bakinya mengikuti kursus bukan teknikal. Seterusnya, seramai 60 responden (69.8%) pernah menghadiri kursus keusahawanan, manakala bakinya tidak pernah hadir sebarang kursus keusahawanan.

Jadual 3 Analisis deskriptif

Pembolehubah		Bilangan	Peratusan
Jantina	Lelaki	39	45.3
	Perempuan	47	54.7
Umur	18 hingga 25 tahun	80	93.0
	Atas 25 tahun	6	17.0
Bidang pengajian	Teknikal	61	70.9
	Bukan Teknikal	25	29.1

Jadual 4 menunjukkan bahawa min dan sisihan piawai bagi setiap pembolehubah. Skor min untuk semua pemboleh ubah tidak bersandar berada dalam selang skor 3.000 hingga 4.000 yang menunjukkan bahawa responden dalam kajian ini mempunyai tahap lokus kawalan, sikap terhadap risiko, kemahiran keusahawanan dan pengetahuan keusahawanan yang baik. Skor penuh bagi pengukuran pemboleh ubah ialah 5.000. Tahap kecenderungan keusahawanan dalam kalangan responden juga adalah tinggi, iaitu 3.785/5.000.

Jadual 4 Min dan sisihan piawai pemboleh ubah

Pembolehubah	Min	Sisihan Piawai
Pengetahuan keusahawanan	3.320	0.711
Kemahiran perniagaan	3.065	0.865
Lokus kawalan	3.527	0.760
Sikap terhadap risiko	3.297	0.715
Kecenderungan keusahawanan	3.785	1.144

Jadual 5 menunjukkan bahawa analisis korelasi Pearson antara pemboleh ubah tidak bersandar dan kecenderungan keusahawanan. Hasil analisis mendapati bahawa semua pemboleh ubah tidak bersandar mempunyai korelasi signifikan dengan kecenderungan keusahawanan pada $p < 0.01$. Walau bagaimanapun, ujian hipotesis untuk menentukan pemboleh ubah tidak bersandar yang mempunyai hubungan signifikan dengan kecenderungan keusahawanan akan dilakukan menggunakan ujian regresi seperti yang dilaporkan dalam bahagian seterusnya.

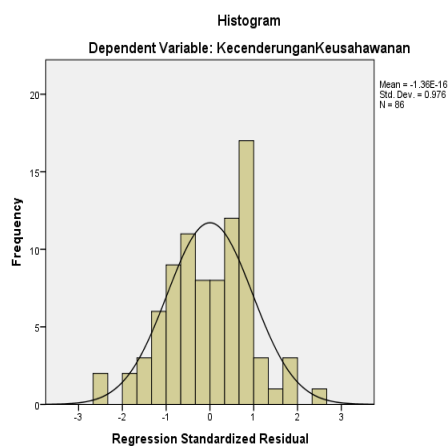
Jadual 5 Analisis korelasi Pearson

Pemboleh ubah	Kecenderungan keusahawanan
Pengetahuan keusahawanan	0.712*
Kemahiran perniagaan	0.709*
Lokus kawalan	0.644*
Sikap terhadap risiko	0.660*

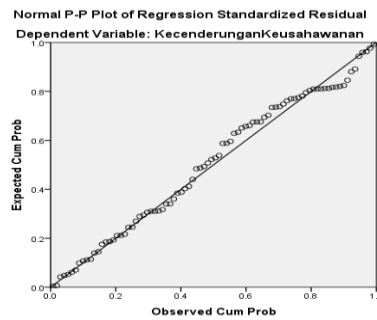
* $p < 0.01$

Pengujian Hipotesis

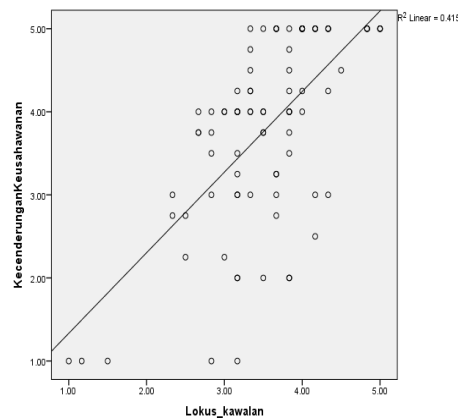
Pengujian hipotesis dalam kajian ini dilakukan menggunakan ujian regresi, dan hasil ujian ditunjukkan dalam Jadual 5. Penelitian ke atas graf histogram menunjukkan data bertaburan normal (Rajah 2), manakala Graf Normal -P (Rajah 3) menunjukkan data mematuhi andaian lineariti untuk ujian regresi. *Residual Scatter Plot* juga menunjukkan bahawa andaian homoskedasiti untuk ujian regresi adalah dipenuhi (Rajah 4 menunjukkan salah satu *scatter plot*). Andaian homoskedasiti yang dipenuhi dapat mengurangkan kebarangkalian hasil kajian terlibat dengan ralat Jenis I dan Jenis II.

Rajah 2 Histogram

Rajah 3 Normal P

Rajah 4 Scatter Plot

Jadual 6 Ujian Regresi

Pembolehubah tidak bersandar	Pembolehubah bersandar: Kecenderungan keusahawanan	Keputusan pengujian hipotesis
Pengetahuan keusahawanan	.255**	H1 = Disokong
Kemahiran keusahawanan	.289**	H2 = Disokong
Lokus kawalan	.181	H3 = tidak disokong
Sikap terhadap risiko	.185	H4 = tidak disokong
$R^2 = 0.625$; R^2 Terlaras = 0.607; Nilai F = 33.801**, Durbin –Watson = 1.710		

Jadual 6 menunjukkan bahawa nilai F = 33.801 signifikan pada $p < 0.01$. Selain itu, nilai Durbin-Watson ialah 1.710, iaitu berada dalam lingkungan 1.5 hingga 2.5 yang menunjukkan bahawa tidak wujud ralat auto korelasi. Model juga menunjukkan nilai R^2 terlaras adalah 0.607 iaitu menggambarkan satu model kajian yang baik untuk kajian sains sosial. Dalam kata lain, pemboleh ubah tidak bersandar yang diselidiki dalam kajian ini dapat meramal sebanyak 60.7 peratus perubahan dalam varian kecenderungan keusahawanan. Bakinya sebanyak 40% adalah ditentukan oleh faktor-faktor lain yang tidak diliputi dalam kajian ini. Seperti yang dibahaskan dalam bahagian literatur, faktor peramal kecenderungan keusahawanan adalah luas dan pelbagai dan kajian-kajian masih terus berkembang untuk membina model peramalan kecenderungan keusahawanan yang lebih baik. Berdasarkan ujian regresi, maka H1 dan H2 adalah disokong, manakala H3 dan H4 tidak disokong. Perbincangan lanjut tentang keputusan pengujian hipotesis dihuraikan dalam bahagian seterusnya.

Perbincangan Hasil Kajian

Seperti dilaporkan dalam bahagian sebelum ini, H1 dan H2 telah disokong. Dalam kata lain, penemuan kajian ini menunjukkan bahawa pengetahuan keusahawanan dan kemahiran keusahawanan merupakan faktor yang signifikan dalam mendorong individu menceburi keusahawanan. Penemuan ini selari dengan perbincangan oleh Mohamadi et al. (2011); Pihie dan Bagheri (2011) dan Nawang et al. (2016) yang menegaskan bahawa pengetahuan keusahawanan dan kemahiran keusahawanan merupakan faktor yang penting dalam mendorong seseorang menceburi keusahawanan. Penelitian ke atas tahap pengetahuan dan kemahiran keusahawanan memberikan petunjuk tentang tahap kesediaan individu menceburi keusahawanan (Pilus et al., 2012). Malah, hubungan signifikan antara pengetahuan keusahawanan dan kemahiran keusahawanan terhadap kecenderungan keusahawanan turut disahkan dalam kajian oleh Nawang et al. (2016). Pelajar turut mengakui bahawa kursus keusahawanan yang diikuti telah meningkatkan pengetahuan dan kemahiran keusahawanan mereka, yang seterusnya meningkatkan kecenderungan mereka untuk terlibat dalam keusahawanan (Mustapha & Selvaraju, 2015). Oleh itu, Iglesias-Sanchez et al. (2016) mengusulkan supaya institusi pengajian mengintegrasikan elemen keusahawanan merentasi kurikulum serta latihan keusahawanan lanjutan ke arah membantu pelajar menubuhkan perniagaan.

Pengetahuan keusahawanan, lazimnya diperoleh melalui pembelajaran formal atau informal, manakala kemahiran diperoleh melalui pendedahan amali atau pengalaman sebenar. Dalam konteks ini, penemuan kajian mendapati bahawa pengetahuan dan kemahiran keusahawanan mempengaruhi kecenderungan keusahawanan dalam kalangan pelajar adalah menyokong penemuan kajian terdahulu oleh Zaki et al. (2016). Dalam perbincangan seterusnya, kajian mereka mendapati bahawa hampir 80% daripada pelajar yang diberi pendedahan amali keusahawanan melalui aktiviti hari perniagaan, telah menyatakan bahawa minat mereka terhadap keusahawanan meningkat selepas mengikuti aktiviti berkenaan. Aktiviti hari perniagaan merupakan salah satu komponen aktiviti pengajaran dan pembelajaran, iaitu tambahan kepada aktiviti pembelajaran di dalam kelas. Hal yang serupa dibahaskan oleh Tunggak dan Ahmed (2015). Pengetahuan keusahawanan yang dipelajari oleh pelajar melalui aktiviti penyediaan pelan pembangunan perniagaan dan simulasi perniagaan secara kecil-kecilan merupakan aktiviti yang signifikan dalam mendorong minat mereka terhadap keusahawanan. Kemahiran keusahawanan seperti kemahiran merancang merupakan salah satu faktor kritikal untuk usahawan berjaya (Manaf, Omar & Yee, 2012). Pengetahuan dan kemahiran keusahawanan meningkatkan kebolehan individu sebagai usahawan, dan kebolehan yang ada pada individu ini merupakan faktor penting dalam mendorong mereka memilih keusahawanan (Olugbola, 2017)

Kajian ini juga melaporkan bahawa Hipotesis 3, iaitu lokus kawalan tidak mempunyai hubungan signifikan dengan kecenderungan keusahawanan. Penemuan ini tidak selari dengan dapatan kajian oleh Masruki et al. (2012) dan Barba-Sanchez dan Atienza-Sahuquillo (2018). Dalam kajian mereka, keinginan kebebasan adalah faktor pendorong penting terhadap kecenderungan keusahawanan dalam kalangan pelajar kejuruteraan. Namun demikian, penemuan dalam kajian ini bersifat selari dengan kajian terdahulu yang turut melaporkan bahawa lokus kawalan tidak mempunyai hubungan signifikan dengan kecenderungan keusahawanan (Altinay, Madanoglu, Daniele & Lashley, 2012; Gurel et al., 2010). Kajian Popescu et al. (2016) juga gagal menemui hubungan signifikan antara lokus kawalan dan kecenderungan keusahawanan dalam kalangan pelajar Romania, walaupun sebahagian besar literatur menyokong bahawa usahawan perlu mempunyai lokus kawalan yang tinggi. Literatur melaporkan bahawa kesan lokus kawalan ke atas kecenderungan keusahawanan masih lagi beragam (Schjoedt & Shaver, 2012). Penjelasan hipotetikal terhadap tiada hubungan signifikan antara lokus kawalan dengan kecenderungan keusahawanan boleh dikaitkan dengan sampel dalam kajian ini yang terdiri daripada para pelajar. Walaupun para pelajar mempunyai lokus kawalan yang tinggi, ia tidak bermakna mereka mesti memilih kerjaya sebagai usahawan kerana terdapat pilihan kerjaya lain yang boleh diceburi oleh mereka. Namun demikian, penemuan ini tidak membuktikan bahawa usahawan tidak memerlukan lokus kawalan yang tinggi.

Berdasarkan analisis ke atas hipotesis 4, kajian ini mendapati bahawa sikap terhadap risiko tidak mempunyai hubungan signifikan dengan kecenderungan keusahawanan. Penemuan ini selari dengan kajian-kajian terdahulu yang melaporkan dapatan yang sama seperti Do Paco et al. (2011). Dalam kajian tersebut, mereka mendapati bahawa sikap terhadap risiko yang positif tidak menjadi

peramal yang signifikan terhadap kecenderungan keusahawanan dalam kalangan pelajar. Walaupun keusahawanan merupakan aktiviti yang berisiko, tetapi literatur masih belum konkrit tentang wujud perbezaan sikap terhadap risiko antara usahawan dan bukan usahawan. Sebagai contoh, kajian oleh Busenitz (1999) melaporkan bahawa tidak wujud bukti konkrit bahawa usahawan adalah lebih berani terhadap risiko berbanding pengurus, ketika terlibat dalam aktiviti keusahawanan. Hubungan tidak signifikan antara sikap terhadap risiko dan kecenderungan keusahawanan turut dilaporkan oleh Alltinay et al. (2012). Satu kajian yang lebih terperinci tentang sikap terhadap risiko oleh Nabi dan Linan (2013) juga melaporkan bahawa hasil kajian yang sealiran. Dalam kajian tersebut, pengkaji meneliti sikap terhadap risiko dengan lebih khusus, iaitu sama ada risiko sebagai peluang dan risiko sebagai ancaman dan mendapati kedua-duanya tidak mempunyai hubungan signifikan dengan kecenderungan keusahawanan. Namun demikian, hasil kajian tersebut perlu mengambil kira sampel kajian yang memfokuskan penubuhan perniagaan ketika ekonomi merosot. Perhubungan yang tidak signifikan antara sikap terhadap risiko yang dilaporkan dalam kajian ini boleh dijelaskan oleh Zhang dan Cain (2017) yang merumuskan bahawa perbincangan literatur tentang pengaruh sikap terhadap risiko ke atas kecenderungan keusahawanan masih beragam, iaitu ada kajian yang mempunyai bukti hubungan signifikan dan ada kajian yang sebaliknya.

Implikasi Kajian

Berdasarkan penemuan kajian, pengetahuan keusahawanan dan kemahiran keusahawanan merupakan dua faktor signifikan dalam menentukan kecenderungan keusahawanan dalam kalangan pelajar. Hal ini memberi implikasi kepada institusi pengajian untuk mempertingkatkan pendidikan keusahawanan merangkumi aspek teori dan praktis. Pendekatan menjadikan kursus keusahawanan sebagai kursus teras di kebanyakan institusi pendidikan perlu diperkasa dengan merancang program keusahawanan yang boleh memberi pendedahan praktikal keusahawanan kepada pelajar. Peluang perniagaan dalam kampus melalui kiosk keusahawanan merupakan satu langkah yang baik untuk membolehkan pelajar menjalankan perniagaan dan membina upaya diri sebelum mengalami proses perniagaan dalam dunia sebenar.

Kesimpulan

Kajian ini mengkaji empat pemboleh ubah peramal terhadap kecenderungan keusahawanan. Walaupun pemboleh ubah ini merupakan peramal yang dikaji secara berulang dalam literatur, ia tidak mencakupi pembahasan literatur secara lengkap memandangkan faktor peramal keusahawanan adalah sangat luas dan pelbagai. Justeru kajian pada masa akan datang wajar meneliti kemungkinan wujud pemboleh ubah lain yang dapat membina model peramalan yang lebih baik. Faktor peramal kecenderungan keusahawanan merupakan bidang kajian yang dikaji dari pelbagai bidang disiplin dengan sandaran teori yang berbeza seperti ekonomi, sosiologi, pengurusan atau psikologi sekaligus menjadikan faktor peramal yang dikaji adalah luas. Selain daripada itu, kajian masa akan datang wajar meneroka pemboleh ubah moderat atau mediasi dalam meneroka perhubungan antara pemboleh ubah tidak bersandar dengan kecenderungan keusahawanan.

Kajian ini juga hanya menumpukan kepada kumpulan responden dalam kalangan pelajar kolej komuniti. Hal ini mesti diperhalusi sebelum hasil kajian dapat disimpulkan ke atas kumpulan responden yang lain kerana pelajar dalam bidang pengajian yang berbeza mendapat pendedahan yang berbeza dalam keusahawanan dan boleh mempengaruhi kecenderungan keusahawanan mereka. Perbandingan antara pelajar teknikal dan pelajar bukan teknikal merupakan satu peluang yang baik untuk dipertimbang oleh kajian akan datang.

Walaupun kajian ini mempunyai limitasi seperti ulasan dalam perenggan di atas, kajian ini telah dapat memenuhi lompang dalam literatur kecenderungan keusahawanan yang sedang berkembang dengan meneliti faktor individu dan pendidikan keusahawanan. Kepentingan keusahawanan sebagai enjin pertumbuhan ekonomi termasuk meningkatkan inovasi dan kreativiti masyarakat sesebuah negara telah diakui sama ada oleh laporan data ekonomi atau jurnal penyelidikan. Oleh itu, kajian kecenderungan keusahawanan merupakan isu teras dalam literatur yang sedang berkembang dan memerlukan lebih banyak kajian dilakukan terutama meneroka faktor pendorong baharu, kajian ke atas persekitaran ekonomi dan kumpulan responden yang berbeza.

Kajian ini melaporkan pengetahuan keusahawanan dan kemahiran keusahawanan sebagai faktor penting dalam meningkatkan kecenderungan keusahawanan dalam kalangan pelajar. Oleh itu, institusi pendidikan dengan sokongan pemegang taruhan yang lain perlu mengambil tindakan semakan dalam kurikulum keusahawanan atau aktiviti keusahawanan yang diberikan kepada pelajar supaya pengetahuan keusahawanan dan kemahiran keusahawanan dapat diperkuat dan seterusnya meningkatkan kecenderungan mereka terhadap keusahawanan. Perbincangan literatur memberikan penegasan bahawa kecenderungan keusahawanan boleh dijadikan peramal signifikan ke arah penglibatan sebenar ahli masyarakat dalam keusahawanan.

Rujukan

- Abbas, L. N. (2015). Entrepreneurial intention among Malaysian engineering graduates: Male versus Female, *Journal of Technical Education and Training*, 7(2), 54-59.
- Altinay, L., Madanoglu, M., Daniele, R. & Lashley, C. (2012). The influence of family tradition and psychological traits on entrepreneurial intention, *International Journal of Hospitality Management*, 31, 489-499.
- Barazandeh, M., Parvizian, K., Alizadeh, M. & Khosravi, S. (2015). Investigating the effect of entrepreneurial competencies on business performance among early stage entrepreneurs Global Entrepreneurship Monitor (GEM 2010 survey data), *Journal of Global Entrepreneurship Research*, 5(18), 1-12.
- Barba-Sanchez, V. & Atienza-Sahuquillo, C. (2018). Entrepreneurial intention among engineering students: the role of entrepreneurship education, *European Research on Management and Business Economics*, 24, 53-61.
- Busenitz, L. W. (1999). Entrepreneurial risk and strategic decision making: it's a matter of perspective, *Journal of Applied Behavioural Science*, 35, 325-340.
- Chea, C. C. (2015). Entrepreneurial intention in an open and distance learning (ODL) institution in Malaysia, *Malaysian Online Journal of Educational Management*, 3(3), 31-44.
- Cromie, S. (2000). Assessing entrepreneurial intentions: Some approaches and empirical evidence, *European Journal of Work and Psychology*, 9(1), 7-30.
- Crum, M. & Chen, Y. (2015). Self-employment and subjective well-being: A multi-country analysis, *International Journal of Entrepreneurship*, 19(1), 15-26.
- Do Paco, A., Ferreira, J. Raposo, M., & Rodrigues, R. G. (2011). Entrepreneurial intention among secondary students: findings from Portugal, *International Journal of Entrepreneurship and Small Business*, 13(1), 92-106.
- Fayolle, A. & Linan, F. (2014). The future of research on entrepreneurial intentions, *Journal of Business Research*, 67, 663-666.
- Gurel, E., Altinay, L. & Daniele, R. (2010). Tourism students' entrepreneurial intentions, *Annals of Tourism Research*, 37(3), 646-669.
- Gurol, Y. & Atsan, N. (2006). Entrepreneurial characteristics amongst university student: some insights for entrepreneurship education and training in Turkey, *Education and Training*, 48(1), 25-38.
- Hinton, P. R., Brownlow, C., McMurray, I., & Cozens, B. (2004). *SPSS Explained*, Routledge: East Sussex.
- Iglesias-Sanchez, P. P., Jambrino-Maldonado, C., Velasco, A. P. & Kokash, H. (2016). Impact of entrepreneurship programmes on university students, *Education + Training*, 58(2), 209-228.
- Keat, O. Y., Selvarajah, C., & Meyer, D. (2011). Inclination towards entrepreneurship among university students: An empirical study of Malaysian university students, *International Journal of Business and Social Science*, 2(4), 206-220.
- Lacap, J. P. G. (2017). Senior high school students' entrepreneurial inclination: The case of accountancy, business and management track students in Pampanga Philippines, *Journal of Entrepreneurship and Business*, 5(2), 37-49.
- Manaf, A. A., Omar, N. H. & Yee, L. K. (2012). Faktor kritikal kejayaan usahawan dalam perniagaan, e-Bangi *Journal of Social Science and Humanities*, 7(1), 34-45.
- Masruki, R., Zakaria, N., Dali, N. R. S. M., Nordin, S. N. & Salikin, N. (2012). Determinants of motivating Muslims to become entrepreneurs in Malaysia, *Ulum Islamiyah Journal*, 8(June), 97-107.
- Mohamadi, H., Ahamadi, E. & Jahromi, S. A. (2011). Studying relationship between personality traits and tendency to entrepreneurship, *Journal of Society and Women*, 1, 1-20.
- Mustapha, M. & Selavaraju, M. (2015). Personal attributes, family influences, entrepreneurship education and entrepreneurship inclination among university students, *Kajian Malaysia*, 33(sup 1), 155-172.
- Nabi, G. & Linan, F. (2013). Considering business start-up in recession time: The role of risk perception and economic context in shaping the entrepreneurial intent, *International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research*, 19(6), 633-655.
- Nasharudin, N. & Harun, H. (2010). Aspirasi kerjaya keusahawanan dalam kalangan pelajar institusi pengajian

- tinggi awam, *Jurnal Pendidikan Malaysia*, 35(1), 11-17.
- Nawang, W. M. Z. W., Saat, N. H., Ahmad, S. & Mamat, I. (2015). Penggunaan analisis faktor bagi kajian hubungan antara faktor-faktor peramal dengan kecenderungan pelajar menceburi kerjaya keusahawanan, *International Journal of Business and Technopreneurship*, 5(2), 293-306.
- Nawang, W. M. Z. W., Saat, N. H., Ahmad, S. & Mamat, I. (2016). Kecenderungan keusahawanan dalam kalangan pelajar sekolah menengah di Negeri Terengganu, *Jurnal Pendidikan Malaysia*, 41(1), 87-98.
- Olugbola, S. A. (2017). Exploring entrepreneurial readiness of youth and startup success components: Entrepreneurship training as a moderator, *Journal of Innovation & Knowledge*, 2, 155-171.
- Peng, Z., Lu, G., & Kang, H. (2012). Entrepreneurial intentions and its influencing factors: A survey of the university students in Xian China, *Creative Education*, 3, 95-100.
- Pihie, Z. A. L. & Bagheri, A. (2011). Malay student's entrepreneurial attitude and entrepreneurial efficacy in vocational and technical secondary schools of Malaysia, *Pertanika Journal of Social Science & Humanities*, 19(2), 433-447.
- Pilus, A. M., Saadan, R., Aman, S. & Nazarudin, M. N. (2012). Kesediaan atlit universiti terhadap kerjaya usahawan industri sukan, *Journal of Human Capital Development*, 5(2), 9-17.
- Popescu, C. C., Bostan, I., Robu, I., Maxim, A. & Diaconu, L. (2016). An analysis of the determinants of entrepreneurial intentions among students: A Romanian case study, *Sustainability*, 8 (771), 1-22.
- Salleh, N. H. M., Rani, S. H. A. & Latief, D. A. (2016). The influence of college experience on the entrepreneurial intention among IKBN students, *Sains Humanika*, 8 (4-2), 117-119.
- Samsudin, N., Jalil, N. A., Wahid, H. A., Yahaya, R. & Jizat, J. E. M. (2016). Students's readiness, motivation and attitude towards entrepreneurship, *International Business Education Journal*, 9(1), 50-57.
- Sarif, S. & Amran, A. (2016). Keusahawanan di kalangan mahasiswa: Kajian kecenderungan pelajar Muslim di Universiti Malaya, *Jurnal Syariah*, 14(1), 93-109.
- Thompson, E. R. (2009). Individual entrepreneurial intent: construct clarification and development of internationally reliable metric, *Entrepreneurship Theory and Practice*, 33(3), 669-694.
- Tunggak, B. & Ahmed, Z. (2015). Pengaruh faktor latar belakang terhadap orientasi sikap keusahawanan dalam kalangan usahawan belia Bumiputera Muslim, *Akademika*, 85(2), 29-43.
- Van Vuuren, J. & Alemayehu, B. Z. (2018). The role of entrepreneurship in transforming efficiency economies into innovation-based economies, *The Southern African Journal of Entrepreneurship and Small Business Management*, 10(1), 1-12.
- Zaki, S. M., Tajuddin, N. & Asmui, M. (2016). Student's interest in entrepreneurship: A case study of 'Business Day', *Gading Journal for the Social Sciences*, 1(2), 1-5.
- Zani, R. M., Ahmad, S. S., & Zakaria, A. (2016). The predictors of entrepreneurial intention among undergraduate students, *e-Academia Journal UiTMT*, 5(2), 148-158.
- Zhang, P. & Cain, K. W. (2017). Reassessing the link between risk aversion and entrepreneurial intention: The mediating role of the determinants of planned behavior, *International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research*, 23(5), 793-811.